Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Dos jidiše folk in tzifern

Leštzinski, Jankev

Berlin, 1922

םוחת ןופ סעינרעבוג 25 יד ןופ לעטשנעמאזוצ רעלאנאיצאנ רעד .5 לטיפאק.

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8340

Visual Library

קאפיטל 5.

דער נאציאנאלער צוזאמענשטעל פון די 25 גובערניעס פון תחום.

די אלע פראגעס, וואס מיר האבן אנגערירט אין פריהערדיגן קאפיטל, וועלן ווערן פאר אונז א סך קלארער און פארשטאנדליכער, ווען מיר וועלן אויפהערן אפעריערן מיטן טערמין „די גאנצע באפעלקערונג“, ווי אלע אידישע סטאטיסטיקער האבן געטאן ביז איצט, און וועלן צעגלידערן די דאזיגע גאנצע באפעלקערונג לויט איר פיל־פעלקערליכן צוזאמענשטעל. טאבעלע XV (זעה בייז לאגע) גיט אונז דעם אידישן תחום אין זיין אמתן פיל־פארביגן נאציאנאלן געשטאלט, און מיר באקומען גאר אן אנדער בילד וועגן די פארפלאנטעטע און פארוויקלטע קעגנזייטיגע נאציאנאלע פארהעלטענישן, ווי ווען מיר באנוצן זיך מיט דעם צעשואומעגעם און פארדעקנדיגן טערמין „די גאנצע באפעלקערונג“. דאס קאנקרעטע רעאלע לעבן מיט זיין גאנצן פיל־פעלקערליכן פלאנטער, וואס האט פארוואנדלט דעם תחום אין אן ארענע פון פארביטערטן נאציאנאלן קאמף, טרעט דא ארויס מיט זיין גאנצער שארפקייט און בולטקייט און דעקט אויף פאר אונז דעם הינטער־גרונט פון א סך ערשיינונגען, וואס זעהען אויס מאדנע און ניט פארשטאנדליך. לאמיר נאר זעהן, ווי זיינען שטארק פארשיידענע פעלקער אין פארשיידענע קאנטן פון תחום.

איידער מיר גייען איבער צו דער טאבעלע XV, מוזן מיר מאכן איינינע באמערקונגען. ראשית, אין גרונט פון דער דאזיגער טאבעלע איז געלעגט די טיילונג פון דער באפעלקערונג לויט דער שפראך און ניט לויט דער רעליגיע. אזוי ווי נאר גאר א קליינער פראצענט אידן פון תחום, סך־הכל 2,05, האבן ניט אנגעגעבן קיין אידיש פאר זייער מוטער־שפראך, בייט זיך ניט שטארק די לאגע. דאך פארקלענערט זיך די צאל אידן אויף קרוב צו 85 טויזנט, וועלכע האבן אנגעגעבן פרעמדע שפראכן פאר זייער מוטער־שפראך. אין די גובערניעס, וואו דער פראצענט אידן, וואס האבן אנגעגעבן פרעמדע שפראכן פאר זייער מוטער־שפראך, איז א הויכער, ווירקט דאס אויף דעם פראצענט אידן אין די שטעט. למשל, אין ווארשעווער גובערניע מאכן די אידן אויס אין די שטעט לויט דער רעליגיע — 33,9 פראצענט און לויט דער שפראך נאר — 29,9, ווייניגער מיט גאנצע פיר פראצענט.

שנית, מוז מען געדיינקען, אז די צאל גרויס־רוסן איז געוויס אן אויפגעבלאזענע און אנטשפרעכט ניט דער ווירקליכער לאגע. די ארגאניזאטארן און

דורכפירער פון דער פאלקסציילונג פון 1897־טן יאר זיינען געווען פאראינטערע־סירט אין דעם, אז אין רעזולטאט זאל זיך באקומען א גרויסער פראצענט גרויס־רוסן אין די עק־מדינות, און דעריבער האט מען זיך געסטארעט אריינשרייבן אין דער רובריק פון גרויס־רוסן א סך עלעמענטן, וואס געהערן אין דער אמתן צו די אוקראינער, ווייס־רוסן און אנדערע פעלקער. דער נאציאנאלער באוואוסט־זיין פון די מאסן איז נאך דעמאלט געווען א נידעריגער און האט מיטגעהאלפן דער טענדענץ פון דער אפיציעלער סטאטיסטיק. ס'איז דעריבער קיין ספק ניט, אז דער פראצענט גרויס־רוסן אין פיל גובערניעס און באזונדערס אין די שטעט איז אין דערווירקליכקייט א סך נידעריגער, ווי ס'איז אנגעוויזן אין דער טאבעלע. און נאך איין זאך. אין די עק־מדינות זיינען תּמיד געווען קאנצענטרירט א סך גרויס־רוסישע מיליטער־טיילן, און דאס האט אויך קינסטליך פארגרעסערט דעם פראצענט גרויס־רוסן אין די אלע קאנטן, ווען מיר ריידן.

איצט גייען מיר איבער צום אינהאלט פון דער טאבעלע. אין די 25 גובערניעס פון תחום זיינען געווען אין 1897־טן יאר 42 338 567 נפשות. פון די זיינען געווען:

1. אוקראינער	16 071 756	38,0 %
2. פאָליאקן	7 672 359	18,1 %
3. ווייס־רוסן	5 624 250	13,3 %
4. אידן	4 815 212	11,4 %
5. גרויס־רוסן	3 398 772	8,0 %
6. ליטווינער	1 604 042	3,8 %
7. מאלדאוואנער	1 094 899	2,6 %
8. דייטשן	936 115	2,2 %
9. לעטן	299 250	0,7 %
10. איבעריגע פעלקער	821 912	1,9 %
סך־הכל	42 338 567	100,0

מיר זעהען, אז אויף דעם שטיק פלאץ, וואס שטעלט מיט זיך פאר די 25 גובערניעס פון תחום, לעבן מער פון צען נאציעס, און 9 פון זיי שטעלן מיט זיך פאר אזעלכע גרויסע מאסן, וואס מען קאן קיין איינע פון זיי ניט מבטל מאכן. פון דער אנדערער זייט איז נישטא קיין איין פאלק, וואס זאל בילדן אזא

טאבעלע XVI

נאציאנאלער צוזאמענשטעל פון די פיר קאנטן פון תחום (1897).

(אין אבסאלוטע צאלן)

נאציעס / קאנטן	אידן	פאליאקן	אוקראינער	גרויס־רוסן	ווייס־רוסן	ליטווינער	לעטן	דייטשן	אנדערע	אינגאנצן
I. ליטע און ווייס־רוסלאנד										
אינגאנצן	1 414 157	563 854	362 526	582 442	5 446 218	1 299 494	299 250	21 762	73 108	10 062 811
אין די שטעט	615 691	151 069	5 925	215 264	139 367	20 019	4 492	15 987	15 979	1 183 793
II. פוילן										
אינגאנצן	1 267 072	6 755 503	333 255	272 072	26 567	304 548	—	404 846	38 390	9 402 253
אין די שטעט	763 399	1 052 546	27 986	173 722	676	6 783	—	111 847	21 703	2 158 662
III. אוקראינע										
אינגאנצן	1 905 815	353 002	14 996 277	2 386 013	151 465	—	—	449 301	696 218	20 938 091
אין די שטעט	818 664	38 160	737 763	966 489	—	—	—	26 064	143 906	2 731 046
IV. בעסאראביע										
אינגאנצן	228 168	—	379 698	158 245	—	—	—	60 206	1 109 095	1 935 412
אין די שטעט	109 065	6 154	46 214	71 963	—	—	—	—	59 936	293 332
אין אלע קאנטן פון תחום										
אינגאנצן Total	4 815 212	7 672 359	16 071 756	3 398 772	5 624 250	1 604 042	299 250	936 115	1 916 811	42 338 567
אין די שטעט In orase	2 306 819	1 298 381	817 888	1 376 986	140 043	26 802	4 492	153 898	241 384	6 366 693

טאבעלע XVII

נאציאנאלער צוזאמענשטעל פון די פיר קאנטן פון תחום (1897).

(אין רעלאטיווע צאלן)

קאנטן / נאציעס	אידן	פּאָלאַקן	אוקראַאינער	גרויס־רוסן	ווייס־רוסן	ליטווינער	לעטן	דייטשן	אנדערע	אינגאנצן
I. ליטע און ווייס־רוסלאנד										
אינגאנצן	14,1	5,6	3,6	5,8	54,1	12,9	3,0	0,2	0,7	100,0
אין די שטעט	52,0	12,8	0,5	18,2	11,8	1,7	0,4	1,3	1,3	100,0
II. פוילן										
אינגאנצן	13,5	71,9	3,5	2,9	0,3	3,2	—	4,3	0,4	100,0
אין די שטעט	35,4	48,8	1,3	8,0	0,03	0,3	—	5,2	1,0	100,0
III. אוקריינע										
אינגאנצן	9,1	1,7	71,6	11,4	0,7	—	—	2,2	3,3	100,0
אין די שטעט	30,0	3,3	27,0	33,5	—	—	—	0,9	5,3	100,0
IV. בעסאראביע										
אינגאנצן	11,8	—	19,6	8,2	—	—	—	3,1	57,3	100,0
אין די שטעט	37,2	2,1	15,8	24,5	—	—	—	—	20,4	100,0
אין אלע קאנטן פון תחום										
אינגאנצן	11,4	18,1	38,0	8,0	13,3	3,8	0,7	2,2	4,5	100,0
אין די שטעט	36,2	20,4	12,9	21,6	2,2	0,4	0,1	2,4	3,8	100,0

מערהייט אין אלע 25 גובערניעס, וועלכע זאלן אים געבן רעכט צו פרעטענדירן אויף ווערן בעל־הבית אין דער גאנצער געגנט. און ווייניגער פון אלץ די גרויס־רוסן און די פּאָלאַקן, וואס האבן ביידע היסטארישע תביעות און טענות און וואס בילדן ביידע צוזאמען קוים א פערטל פון דער גאנצער באפעל־קערונג.

די טאבעלעס XVI און XVII, וועלכע זיינען צוזאמענגעשטעלט אויפן גרונט פון דער טאבעלע XV, געבן גאנץ אינטערעסאנטן מאטעריאל אויף צו באשטימען דעם ווערט און וואג פון יעדער נאציע הן אין גאנצן תחום און הן אין דעם קאנט, וואו זי בילדט א מערהייט אדער א מינדערהייט.

נעמען מיר באזונדערע קאנטן, געפינען מיר אין יעדן פון זיי א באשטימטע נאציאנאלע מערהייט, אבער קיינמאל ניט אזא גרויסע מערהייט, וואס זאל קאנען פרעטענדירן אויף אבסאלוטע אליינגע הערשאפט. די פאלאקן אין די צען גובערניעס פון פוילן מאכן אויס 71,9 פראצענט; די אוקראינער אין אוקראינע — 71,6 פראצענט; די ווייס־רוסן מאכן אויס אין ליטע און ווייס־רוסלאנד 54,1 פראצענט און די ליטווינער סך־הכל 12,9 פראצענט; און די מאלדאוואנער אין בעסאראבער גובערניע מאכן אויס סך־הכל 47,6 פראצענט.

אמת, יעדע נאציע פון די גאר וואס אויסגערעכנטע האט איינע גובער־ניעס, וואו זי בילדעט גאר א גרויסע מערהייט.

די פּאָלאַקן האבן פיר גובערניעס, וואו זיי שטעלן פאר מער פון 80 פראצענט פון דער גאנצער באפעלקערונג; אין דריי גובערניעס בילדן די פּאָלאַקן פון 70 ביז 80 פראצענט; אין צוויי גובערניעס פון 60 ביז 70 פראצענט און אין איין גובערניע — סוואלקער — מאכן די פּאָלאַקן אויס סך־הכל 22,9 פראצענט.

די אוקראינער האבן נאר צוויי גובערניעס, וואו זיי מאכן אויס מער פון 80 פראצענט; אין צוויי גובערניעס האבן די אוקראינער פון 70 ביז 80 פראצענט; אין צוויי גובערניעס פון 60 ביז 70 פראצענט; אין איין גובערניע — כערסאנער — האבן די אוקראינער סך־הכל 53,5 פראצענט און אין טאווערישער נאך ווייניגער — 42,2 פראצענט.

די ווייס־רוסן האבן צוויי גובערניעס, וואו זיי מאכן אויס מער פון 70 פרא־צענט; אין צוויי גובערניעס האבן זיי פון 50 ביז 60 פראצענט און אין איין גובערניע סך־הכל 44 פראצענט.

די ליטווינער האבן סך־הכל איין גובערניע, וואו זיי מאכן אויס א מער־הייט פון 66,0 פראצענט — אַ ; קאווגער גובערניע.

די מאלדאוואנער מאכן אויס אין בעסאראביע ווייניגער פון א העלפט — .47,6 %

פון די אלע גאר וואס געבראכטע דאטן איז קלאר, אז די גרעסטע צאל גובערניעס פון יעדן נאציאנאלן קאנט איז באזעצט פון עטליכע פעלקער. קוקט מען זיך אבער גוט צו צו דער טאבעלע XV, איז גרינג צו באמערקן, אז ס'איז גיטא קיין איין נאציע, ווי געדיכט זי זאל ניט באזעצן דעם אדער יענעם קאנט, וואס זאל ניט האבן קיין באדייטנדיגע טיילן אין די איבעריגע קאנטן. אויף אזא אופן קומט אויס, אז יעדעס פאלק האט א מינדערהייט אין אנדערע קאנטן און איז פארארינטערעסירט אין דער לאגע פון דער דאזיגער מינדערהייט.

פון די 7 672 359 פאָלאַקן, וואס זיינען פאראן אין אלע 25 גובערניעס פון תחום, זיינען קאנצענטרירט אין די צען פוילישע גובערניעס נאר 6 755 503, ד. ה. 88 פראצענט און 12 פראצענט פאָלאַקן געפינען זיך אין ליטע און ווייס־רוסלאנד און אין אוקראינע. די אוקראינער האבן אין די פוילישע גובערניעס מער פון 330 טויזנט און אין ליטע און ווייס־רוסלאנד מער פון 360 טויזנט מיטגלידער. די ווייס־רוסן האבן אין אוקראינע — אין טשערניגאווער גובערניע — מער פון 150 טויזנט מיטגלידער. דאס זעלבע חזרט זיך איבער ביי אלע פעלקער.

האלט מען זיך ביי די גובערניעס, קאן מען אויסשניידן פון גאנצן שטח פון תחום גרויסע, פארהעלטגיסמעסיג, פלעצער, וואו די אדער יענע נאציע האט מיט רעכט די אויבערהאנט, אויסמאכנדיג א גרויסע מערהייט. נייט מען אבער איבער צו די שטעט, בייט זיך לחלוטין דאס בילד — דא איז פשוט אוממעגליך צו געפינען ערטער, וואו איין נאציע זאל בילדן א שטארק איבערוויגנדיגע מערהייט. דא זיינען די פעלקער אזוי איבערגעפלאכטן און איינגעפלאכטן איינס אינם אנדערן, אז איין נאציאנאלע פארב איז ממש אוממעגליך.

לאמיר צום ערשטן זעהן, ווי גרויס איז די שטאט־שע באפעלקערונג ביי יעדער פון די נאציעס, וואס באזעצן דעם תחום. טאבעלע XVIII, וואס איז אויך צונויפגעשטעלט אויפן גרונט פון טאבעלע XV, גיט אן אינטערעסאנט בילד פון דעם, ווי אזוי די שטאטישע באפעלקערונג שפיגלט אין זיך אפ די עקאנאמישע און פאליטישע לאגע פון יעדן פאלק און יעדן קאנט.

די שטאטישע באפעלקערונג ביי פארשיידענע נאציעס פון תחום (1897).

נאציעס / ראיאן	אידן	גרויסרוסן	פאלאקן	אוקראינער	ווייס־רוסן	ליטווינער
ליטע און ווייס־רוסלאנד	43,5	37,0	26,8	1,6	2,6	1,5
פוילן	60,2	63,8	15,6	8,4	2,5	2,2
אוקראינע	43,0	40,5	10,8	4,9	—	—
בעסאראביע	47,8	45,5	100,0	12,2	—	—
אין גאנצן תחום	47,9	40,5	16,9	5,1	2,5	1,7

פון יעדע הונדערט נפשות וואוינען אין שטעט פון גאנצן תחום:

1. ביי אידן 47,9 Vezi pag 55, numai 36,2 (?)
2. ביי גרויס־רוסן 40,5
3. ביי פאלאקן 16,9
4. אוקראינער 5,1
5. ווייס־רוסן 2,5
6. ליטווינער 1,7

די אידן פארנעמען דאס ערשטע ארט און די ליטווינער דאס לעצטע. די גרויס־רוסן, וואס האבן אין די גובערניעס פון תחום גרויסע מיליטער־טיילן, האנדלס־עלעמענטן און פאבריק־ארבעטער, גייען באלד נאך די אידן און האבן מער פון פערציג פראצענט פון אלע גרויס־רוסן פון תחום אין שטעט. ביי די פאלאקן וואוינען אין שטעט סך־הכל א זעקסטל פון אלע פאלאקן; ביי די אוקראינער נאך ווייניגער — סך־הכל איין צוואנציגסטל פון אלע אוקראינער; ביי די ווייס־רוסן — איין פערציגסטל און ביי די ליטווינער — איין זעכציגסטל.

שוין פון די דאזיגע אלגעמיינע ציפערן קאן מען פארשטיין, ווי פארשיידן ס'מוז זיין די עקאנאמישע לאגע פון די באזונדערע נאציעס. נאר די זאך ווערט א סך קלארער און פארשטאנדליכער, ווען מיר גייען איבער צו דער לאגע פון יעדער נאציע אין יעדן קאנט.

הויבן מיר אן פון די אידן. דעם מאקסימום שטאטישע באפעלקערונג האבן די פוילישע אידן — מער פון זעכציג פראצענט פון אלע פוילישע אידן וואוינען אין שטעט; דעם מינימום שטאטישע באפעלקערונג פארמאגן די אוק־

ראַנישע אידן — 43,0. נאָר דער מינימום בײַ אידן איז אויך אַ נענוג הויכער, מער פון צוויי פינפטל. די גרעסערע קאָנצענטראַציע פון די פּוילישע אידן אין שטעט איז אַ רעזולטאַט פון עקאָנאָמישע סבות — פונם אַנטײל פון די פּוילישע אידן אין דער אינדוסטריע. די דאָזיגע גרעסערע קאָנצענטראַציע אין די שטעט איז אָבער גופא געוואָרן אַ פאַקטאָר פאַר דער עקאָנאָמישער, פּאָליטישער און קולטורעלער אַנטוויקלונג פון די פּוילישע אידן. מיר קאָנען זיך דאָ ניט אָפּשטעלן באַריכות אויף דער דאָזיגער פראַגע. ס'איז אָבער קלאָר, אַז אויב דאָס פּוילישע אידנטום האָט ביז איצט געשפּילט אַ גרעסערע ראָלע אין אידישן פּאָליטישן און קולטורעלן לעבן, ווי דאָס אוקראַאינישע אידנטום, איז דאָס געווים ניט קיין צופאַל, און דער שטאָטישער כאַראַקטער פונם גרעסטן טייל פון די פּוילישע אידן האָט אין דעם אַ גרויסן חלק.

נעמען מיר די גרויס־רוסן, זעהען מיר, אַז וואָס ווייטער אַ קאַנט לינט פון די גרויס־רוסישע גובערניעס, אַלץ אַ גרעסערער פּראָצענט פון זיי געפינט זיך אין די שטעט. אין ליטע און ווייס־רוסלאַנד און אין אוקראַינע, וואָס זײַנען שכנישע קאַנטן מיט גרויס־רוסלאַנד, וואו בכלל ס'איז ווען ס'ניט איז געווען אַן אַגראַרע גרויס־רוסישע קאָלאָניזאַציע, לעבן אין די שטעט פון 37,0 פּראָצענט (ליטע און ווייס־רוסלאַנד) ביז 40,5 פּראָצענט (אוקראַינע) פון אַלע גרויס־רוסן; אין בעסאַראַביע שוין 45,5 פּראָצענט און אין פּוילן, וואו ס'נאָר ניטאָ קיין גרויס־רוסישע דערפער, וואו די גאַנצע גרויס־רוסישע באַפעלקערונג באַשטייט כמעט נאָר פון מיליטער, אַדמיניסטראַציע, באַאַמטע און לער־פּערסאָנאַל — אָט דאַרטן וואוינען אין די שטעט 63,8 פּראָצענט פון אַלע גרויס־רוסן. די פּאָלאַקן האָבן דעם קלענסטן פּראָצענט שטאָטישע באַפעלקערונג אין אוקראַינע — דער גרעסטער פּראָצענט פּאָלאַקן אין אוקראַינע באַשטייט פון גרויסע ערד־באַזיצער, וואָס וואוינען אין זייערע מאַיאָנטקעס. דער קאַמף פון דער רוסישער רעגירונג מיט די פּוילישע פּריצים אין ליטע און ווייס־רוסלאַנד האָט געיאָגט די לעצטע אין די שטעט — און אין דעם דאָזיגן קאַנט וואוינען שוין 26,8 פּראָצענט פון אַלע פּאָלאַקן אין שטעט. פאַרשטייט זיך, אַז דאָס איז אויך אַ נידעריגער פּראָצענט. און די פּוילישע באַפעלקערונג בלייבט אויך אין ליטע און אין ווייס־רוסלאַנד אַ דאָרפישע אָדער ריכטיגער געזאָגט אַ מאַיאָנטעק־באַפעלקערונג, ווייל זי באַשטייט אויך דאָרט מערסטנטיילס פון גוט־באַזיצער. אין פּוילן גופא, וואו פון די אידן וואוינען אין די שטעט מער פון זעכציג פּראָצענט, מער פון דריי פינפטל, לעבן אין שטעט נאָר 15,6 פּראָצענט פון אַלע פּאָלאַקן, ווײַניגער

פון איין זעקסטל. אין בעסאראביע־זשע, וואו די פאלאקן זיינען זעהר וויניג און זיינען עמיגראנטן פון דער סאמע לעצטער צייט, וואוינען אלע הונדערט פראצענט פאלאקן אין די שטעט.

די אוקראינער זיינען אומעטום זעהר וויניג שטאטיש — דעם מאקסימום פון 12,2 פראצענט דערגרייכן זיי אין בעסאראביע. אין אוקראינע גופא וואוינען אין שטעט סך־הכל 4,9 פראצענט פון אלע אוקראינער — ביי אידן און ביי גרויס־רוסן אכט מאל מער; ביי פאלאקן צוויי מאל מער. די אוקראינער זיינען א דארפישע פויערשע נאציע, און אין די פרעמדע קאנטן, ווי פוילן אדער בעסאראביע, זיינען זיי אויך ניט קיין אנגעקומענע, נאר זיי האבן דארט גרויסע פאסן לאנד, וואס זיינען פון לאנגע יארן באוועצט מיט אוקראינער. און דעריבער האבן זיי אין די דאזיגע קאנטן אויך זעהר א קליינעם פראצענט אין די שטעט.

נאך וויניגער שטאטיש זיינען די ווייס־רוסן און די ליטווינער, וואס האבן סך־הכל 2,5 פראצענט שטאטישע באפעלקערונג (די ווייס־רוסן) און 1,7 פראצענט (די ליטווינער).

בנוגע צו די נאציאנאלע פארהעלטנישן אין די שטעט וועלן מיר זיך אפשטעלן אויף יעדן קאנט באזונדער. הויבן מיר אן פון ליטע און ווייס־רוסלאנד, וואו די אידן געפינען זיך אין דער בעסטער לאגע בנוגע צום פראצענט, וואס זיי בילדן אין די שטעט.

טאבעלע XIX

די הויפט־נאציעס אין די שטעט פון ליטע און ווייס־רוסלאנד.

נאציעס / גובערניעס	אידן	גרויסרוסן	פאלאקן	ווייס־רוסן	ליטווינער	אנדערע	אינגאנצן
מינסקער	58,8	20,1	7,2	11,9	—	2,0	100,0
גראדנער	57,7	15,0	12,6	9,0	—	3,8	100,0
מאהילעווער	52,4	13,8	2,8	30,0	—	1,0	100,0
וויטעבסקער	52,1	22,3	8,2	13,3	—	4,1	100,0
קאוונער	43,1	18,5	19,8	1,2	11,5	5,9	100,0
ווילנער	43,0	18,6	26,6	7,6	1,9	2,3	100,0
סך־הכל	52,0	18,2	12,8	11,8	1,7	3,5	100,0

טאבעלע XIX גיט אונז זעהר אינטערעסאנטן מאטעריאל וועגן די הויפט־

נאציעס, וואס קעמפן פאר דער העגעמאניע אין די שטעט פון ליטע און ווייס־רוסלאנד. פון דער דאזיגער טאבעלע זעהען מיר, אז די אידן בילדן אין גאנצן קאנט 52,0 פראצענט פון דער גאנצער שטאטישער באפעלקערונג — און אב־סאלוטע מערהייט. די איבעריגע 48 פראצענט פון דער שטאטישער באַ־פעלקערונג ווערן צעטיילט דער־עיקר צווישן די פאלגנדיגע פיר פעלקער:

1. גרויס־רוסן 18,2 פראצענט
2. פאלאקן 12,8 „
3. ווייס־רוסן 11,8 „
4. ליטווינער 1,7 „

דא זעהען מיר זעהר אן אינטערעסאנטע ערשיינונג: די גרויס־רוסן, וואס מאכן אויס אין גאנץ ליטע און ווייס־רוסלאנד סך־הכל 5,8 פראצענט, האבן אין די שטעט מער פון 18 פראצענט; די פאלאקן, וואס האבן אין גאנצן קאנט 5,6 פראצענט פון דער גאנצער באפעלקערונג, מאכן אויס אין די שטעט מער פון 12 פראצענט; און פארקערט, די צוויי־פעלקער — די ווייס־רוסן און ליט־ווינער —, וואס מאכן אויס צוזאמען 67 פראצענט פון דער באפעלקערונג, האבן אין די שטעט סך־הכל 13,5 פראצענט — פינף מאל ווייניגער. אט מיט דעם דאזיגן פאקט דערקלערט זיך די שוואכקייט פון די דאזיגע פעלקער, הגם זיי מאכן אויס צוויי דריטל פון דער גאנצער באפעלקערונג פון קאנט. ס'איז דאך אבער גאר קיין ספק נים, אז די צוקונפט געהער דער מערהייט פון קאנט און ניט פון די שטעט, ווארום ס'וועט ניט אויעק קיין לאנגע צייט און די דארפישע באפעלקערונג, שוין א פארכאפטע פון די נאציאנאלע, פאליטישע און קולטורעלע באוועגונגען און שטרעמונגען, וועט איבערפילן די שטעט און וועט ענדערן זייער פיזיאנאמיע. דער קאמף וועט אבער זיין א שווערער און א פארעקשנטער — און אינם דאזיגן קאמף פון פינף פעלקער פאר די שטעט פון קאנט וועט די שוואכסטע פאזיציע זיין ביי די פעלקער, וואס האבן ניט אין קאנט קיין מאסן און וואס אין די שטעט אליין בילדן זיי ניט קיין גרויסע מינדערהייטן — ביי די גרויס־רוסן און ביי די פאלאקן. מעגן די דאזיגע פעלקער זיין פאליטיש און קולטורעל שטארקער פון אלע דריי איבעריגע פעלקער — פון די אידן, ווייס־רוסן און ליטווינער; דער נצחון מוז געהערן דער ארטיגער באַ־פעלקערונג. די שוואכקייט אבער פון די ארטיגע צוויי גרעסטע פעלקער אין די שטעט מוז זיי צווינגען זוכן שטיצע ביי דער אידישער נאציע, וועלכע האט אין די שטעט די מערהייט. צו דער אבסאלוטער מערהייט פון די אידן אין

די שטעט קומען צו נאך פאקטארן, וואס פארשטארקן זייערע פאזיציעס — די איבעריגע 48 פראצענט פון דער שטאטישער באפעלקערונג זיינען צעברעקלט צווישן פיר נאציעס; די נאציעס, וואס האבן א באדייטנדינן פראצענט אין די שטעט, האבן נישטיגע מאסן אין קאנט, און דאס שוואכט אפ זייערע פאזיציעס אין די שטעט; די נאציעס, וואס האבן רעכט צו פרעטענדירן אויף זיין די בעלי־בתים אין קאנט, האבן זעהר א קליינעם פראצענט אין די שטעט און אין זייער קאמף קענן די הערשנדינע נאציעס — קענן די גרויס־רוסן און פאלאקן — בלייבן זיי אהן דער הילף פון די אידן מאכטלאז.

טאבעלע XX

די הויפט־נאציעס אין די שטעט פון פוילן (1897).

גובערניעס \ נאציעס	אידן	פאלאקן	גרויס־רוסן	דייטשן	אוקראינער	אנדערע	אינגאנצן
סעדלעצער	53,8	30,2	11,9	—	2,3	1,8	100,0
קעלצער	51,1	40,5	7,0	—	0,7	0,7	100,0
ראדאמער	50,5	41,0	6,2	—	1,0	1,3	100,0
לאמושער	46,8	32,3	17,1	—	1,5	2,3	100,0
לובלינער	45,3	31,7	16,3	—	4,7	2,0	100,0
סוואלקער	40,0	26,9	15,4	5,2	—	12,5	100,0
פלאצקער	34,8	45,9	14,0	2,5	2,0	0,8	100,0
קאלישער	31,8	56,7	3,7	7,2	0,4	0,2	100,0
פיעטערקאווער	30,5	49,5	3,0	16,0	0,4	0,6	100,0
ווארשעווער	29,9	58,3	7,7	1,9	1,3	0,9	100,0
סך־הכל	35,4	48,8	8,0	5,2	1,3	1,3	100,0

וואס איז שייך צו באזונדערע גובערניעס פון ליטע און ווייס־רוסלאנד איז דער פראצענט אידן אין די שטעט דערגרייכט זיין מאקסימום אין מינסקער (58,8) און אין גראדנער גובערניעס (57,7). אין קאוונער און אין ווילנער גובערניע מאכן די אידן אויס נאר 43,0 פראצענט. אין די צוויי לעצטע גובערניעס מאכן די פאלאקן אויס א גרעסערן פראצענט ווי דורכשניטליך אין קאנט — 19,8 אין קאוונער און 26,6 אין ווילנער. די גרויס־רוסן דערגרייכן דעם מאקסימום אין די שטעט פון וויטעבסקער גובערניע — 22,3 פראצענט. די ווייס־

רוסן האָבן אַ באַדייטנדיגן פּראָצענט שטאָטישע איינוואוינער נאָר אין איין מאָהילעווער גובערניע — 30,0 פּראָצענט. און די ליטווינער, וואָס האָבן דורכ־שניטליך נאָר אַ קליינעם פּראָצענט שטאָטישע איינוואוינער — 1,7 % — דער־גרייכן דעם מאַקסימום אין קאָוונער גובערניע — 11,5 פּראָצענט.

אַ סך פּשוטער, ווי אין ליטע און ווייס־רוסלאַנד, איז די לאַגע אין פּוילן — טאַבעלע XX. קיין אַבסאָלוטע מערהייט האָט דאָ גיט קיין איין נאַציע. די פּאָלאַקן בילדן אַ רעלאַטיווע מערהייט — 48,8 %; די אידן האָבן מער פון אַ דריטל (35,4) פון אַלע שטאָטישע איינוואוינער. צווישן די פּאָלאַקן זיינען אָבער פאַררעכנט געוואָרן אויך די אידן, וואָס האָבן אָנגעגעבן פּויליש פאַר זייער מוטערשפּראַך. אַזעלכע זיינען געווען 46 380 אידן. נעמט מען אַראָפּ די דאָזיגע צאָל און מע גיט זי צו צו די אידן, וועלן די פּאָלאַקן פאַרלירן אומגעפער צוויי פּראָ־צענט, און די אידן וועלן געווינען בערך צוויי פּראָצענט. אין רעזולטאַט וועט אויסקומען, אַז די פּאָלאַקן האָבן אין די שטעט מער פון די אידן מיט גיין — צען פּראָצענט, און דאָס קאָן גיט שפּילן קיין גרויסע ראָל. אין די פּוילישע שטעט שטייען אַלזאָ צוויי נאַציעס איינע אַנטקעגן דער אַנדערער כמעט מיט גלייכע קרעפטן. די פּאָלאַקן זיינען אָבער שטאַרק מיט זייער קראַפט אין קאַנט, מיט זייער גרויסער מערהייט אין גאַנצן לאַנד.

טאַבעלע XXI

די הויפּט־נאַציעס אין די שטעט פון אוקראַינע (1897). —

נאַציעס / גובערניעס	אידן	גרויסרוסן	אוקראַינער	פּאָלאַקן	אַנדערע	אינגאַנצן
וואָלינער	50,7	19,1	19,7	7,6	2,9	100,0
פּאָדאָליער	43,5	14,3	30,8	4,6	6,8	100,0
קיעווער	31,0	33,9	28,2	4,7	2,2	100,0
פּאָלטאַווער	29,3	11,6	57,2	1,1	0,8	100,0
כערסאָנער	28,4	45,2	17,2	3,1	6,1	100,0
טשערניגאָווער	26,0	24,1	48,8	—	1,1	100,0
יעקאַטערינאָסלאַווער	25,9	41,8	27,0	1,8	3,5	100,0
טאַווריטשע	11,9	49,3	10,4	2,2	26,2	100,0
סך־הכל	30,0	33,5	27,0	3,3	6,2	100,0

ניט אין אלע גובערניעס אין פוילן איז די לאגע אלץ איינס. אין דריי גובערניעס (סעדלעצער, קעלצער און ראדאמער) מאכן די אידן אויס אן אב־סאלוטע מערהיים — 53,8, 51,1 און 50,5 לויט דעם סדר פון די גובער־ניעס. אין אנדערע דריי גובערניעס בילדן די אידן א רעלאטיווע מער־היים: אין לאמזשער — 46,8 (די פאלאקן — 32,3), אין לובלינער — 45,3 (די פאלאקן — 31,7) און אין סוואלקער — 40,0 (די פאלאקן — 26,9). די פאלאקן מאכן אויס אן אבסאלוטע מערהייט נאר אין צוויי גובערניעס — אין ווארשעווער (58,3) און אין קאלישער (56,7); אין צוויי גובערניעס א רעלאטיווע מערהייט — אין פיעטערקאווער — 49,5 (די אידן — 30,5) און אין פלאצקער — 45,9 (די אידן — 34,8). אין ווארשעווער און אין פיעטערקאווער גובערניע קאמ־פענסירט זיך אבער די אידישע רעלאטיווע מינדערהייט מיט דער אבסאלוטער גרייס פון די קאנצענטרירטע מאסן אין ווארשע און אין לאדז. חוץ דעם איז אין פיעטערקאווער און אין קאלישער גובערניעס פאראן א באדייטנדיגער פרא־צענט פון א דריטער נאציע — פון די דייטשן — און דאס מאכט שטארקער די פאזיציעס פון די אידן אין די שטעט פון די דאזיגע גובערניעס.

אינטערעסאנט איז די לאגע אין אוקראינע — טאבעלע XXI — אין גאנצן קאנט איז די שטאטישע באפעלקערונג צעטיילט אויף פאלגנדיגן אופן:

1. אידן	30,0
2. גרויס־רוסן	33,5
3. אוקראינער	27,0
4. פאָלאקן	3,3
5. אנדערע	6,2
סך־הכל	100,0

ס'איז גאר קיין ספק נים, אז אין 1897־טן יאר, ווען די אוקראינישע בא־וועגונג איז נאך געווען נאר אין די וויקעלאך, האבן נים ווייניג אוקראינער („מאלא־ראסן" לויט דעם אפיציעלן נאמען) זיך אנגעגעבן פאר גרויס־רוסן. און מיר וועלן זיין געוויס א סך גאהענטער צום אמת, ווען מיר וועלן אננעמען, אז גרויס־רוסן איז געווען נים מער פון 30 פראצענט און אוקראינער אויך 30 פרא־צענט. דעמאלט באקומען מיר, אז אין אוקראינע זיינען אלע דריי הויפט־נאציעס פון קאנט גלייך פארגעשטעלט אין די שטעט. דא אבער חזרט זיך איבער אין א שוואכערער מאס די לאגע, וואס מיר האבן קאנסטאטירט בנוגע צו ליטע

און ווייס־רוסלאנד: די פרעמדע נאציע — די גרויס־רוסישע, וועלכע איז שוואך אין קאנט — 11,4 — איז גענוג שטארק אין די שטעט; פארקערט, די נאציע, וואס איז אין קאנט די שטארקסטע — די אוקראאינישע — 71,6 %, איז אין די שטעט שוואכער. פארשטייט זיך, אז די אוקראאינער אין די שטעט פון אוקראאינע האבן א סך מער שאנסן, ווי די ווייס־רוסן און ליטווינער אין ליטע און ווייס־רוסלאנד; דערפאר איז אבער אין די אוקראאינישע גובערניעס די גרויס־רוסישע קולטור א סך שטארקער, ווי אין די ליטווישע און ווייס־רוסישע, און דער גרויס־רוסישער עלעמענט אין גאנצן קאנט איז אויך א סך באדייטנדיגער — צוויי מאל אזוי פיל —, ווי אין ליטע און ווייס־רוסלאנד. די לאגע שאפט זיך דא אויך אזא, אז די אוקראאינער מוזן אנקומען צו די אידן אין זייער קאמף מיט די גרויס־רוסן, און אהן דער שטיצע פון די אידן זייגען זייערע פאזיציעס אין די שטעט שוואכע.

דאס זעהט מען נאך א סך בולטער, ווען מען גייט איבער צו איינצלנע גובערניעס. אין די דריי גובערניעס, וואס צייכענען זיך אויס מיט א אינטענסיווער אינדוסטריע־אנטוויקלונג — כערסאנער, יעקאטערינאסלאווער און קיעווער — בילדן די גרויס־רוסן אין די שטעט אומעטום א רעלאטיווע מערהייט, און נאר דאס צוזאמענגיין פון די אוקראאינער מיט די אידן קאן ביישטיין קעגן דער שטארקער גרויס־רוסישער קולטור. אין צוויי גובערניעס פון די דאזיגע דריי בילדן די גרויס־רוסן א גרויסן פראצענט בכלל — אין יעקאטערינאסלאווער 17,9 און אין כערסאנער — 21,9. אזוי ווי די דאזיגע דריי גובערניעס זייגען די רייכסטע און אנטוויקלסטע און פארמאגן די גרעסטע שטעט פון אוקראאינע, שפילן זיי א סך א גרעסערע ראלע אין לעבן פון קאנט, ווי אנדערע גובערניעס. אין כערסאנער גובערניע האבן אין די שטעט די אידן (28,4) צוזאמען מיט די אוקראאינער (17,2) כמעט ניט מער פון די גרויס־רוסן אליין (45,2). אין יע־קאטערינאסלאווער גובערניע איז די לאגע אביסל גינציגער — די אידן (25,9) מיט די אוקראאינער (27,0) האבן מער פון די גרויס־רוסן (41,8) מיט עלף פרא־צענט. און נאר אין קיעווער גובערניע זייגען אלע דריי נאציעס כמעט גלייך פארגעשטעלט אין די שטעט.

די אידן האבן אין די שטעט פון אוקראאינע אן אבסאלוטע מערהיים אין איין גובערניע — וואלינער (50,7) און אין איין גובערניע — פאדאליער — א רעלאטיווע מערהיים — 43,5. אין פינף גובערניעס האבן די אידן אין די שטעט פון א פערטל ביז א דריטל איינוואוינער און נאר אין איין

טאווערישער נובערניע האבן די אידן אין די שטעט סך הכל 11,9 פראצענט. די גרויס־רוסן האבן א רעלאטיווע מערהייט אין פיר נובערניעס — קיעווער, כערסאנער, יעקאטערינאסלאווער און טאווערישער. די אוקראינער האבן אן אבסאלוטע מערהייט אין איין גובערניע — אין פאלטאווער 57,2; אין טשערניגאווער נובערניע האבן די אוקראינער אין די שטעט א רעלאטיווע מערהייט — 48,8; אין די איבעריגע גובערניעס האבן די אוקראינער דעם מאקסימום פון דער שטאטישער באפעלקערונג אין פאדאלער נובערניע 30,8 און דעם מינימום אין טאווערישער 10,4. די לאגע איז אלזא אזא, אז אין פארגלייך מיט די גרויס־רוסן, אפילו נים רעכענענדיג זייער פאליטישע מאכט און קולטורעלע רייכקייט, וואס זיינען נים קיין קליינע פאקטארן אינם קאמף פאר די שטעט, זיינען די פאזיציעס פון די אידן און פון די אוקראינער אין די שטעט פון אוקראינע א סך שוואכער — און אט א די דאזיגע געמיינזאמע שוואכקייט טרייבט זיי און מוז זיי אומבאדינגט ווייטער טרייבן צו א שלום'דיגן צוזאמענלעבן, צו א נאהענטן קאנטאקט אין פאליטישער און קולטורעלער ארבעט, צו אלגעמיינע מיטלען און דרכים אין קאמף פאר נאציאנאלער זעלבשטענדיגער אנטוויקלונג.

פראגעס.

1. ווי גרויס איז געווען די באפעלקערונג אין תחום אין 1897־טן יאר?
2. וויפיל זיינען געווען אין תחום: אוקראינער? פאלאקן? ווייס־רוסן? אידן? גרויס־רוסן? ליטווינער?
3. וואס פאר א פראצענט מאכן אויס: די פאלאקן אין פוילן? די אוקראינער אין אוקראינע? די ווייס־רוסן אין ליטע און ווייס־רוסלאנד? די ליטווינער? די מאלדאוואנער אין בעסאראביע?
4. אין וויפיל גובערניעס האבן די פאלאקן מער פון 80 פראצענט?
5. אין וויפיל גובערניעס בילדן די אוקראינער מער פון 80 פראצענט?
6. וואסערע טיילן האבן די פאלאקן אין פרעמדע קאנטן?
7. וואסערע טיילן האבן די אוקראינער אין פרעמדע קאנטן?
8. וואס פאר א פראצענט פון דער באפעלקערונג אין גאנצן תחום וואוינט אין שטעט: ביי אידן? ביי גרויס־רוסן? ביי פאלאקן? ביי אוקראינער? ביי ווייס־רוסן? ביי ליטווינער?
9. שפיגלט אפ אין זיך די גרייס פון דער שטאטישער באפעלקערונג די עקאנאמישע און פאליטישע לאגע פון די פארשידענע פעלקער?

10. וואס פאר א פראצענט בילדן די אידן אין די שטעט פון ליטע און ווייס־רוסלאנד?

11. וויפיל פעלקער, חוץ אידן, זיינען נאך פאראן אין די שטעט פון ליטע און ווייס־רוסלאנד און ווי זיינען זיי איינגעטיילט דארטן?

12. וואס פאר א פראצענט האבן די גרויס־רוסן: אין גאנצן קאנט פון ליטע און ווייס־רוסלאנד און אין די שטעט?

13. וואס פאר א פראצענט האבן די פאלאקן אין דערמאנטן קאנט און אין זיינע שטעט?

14. וואס פאר א פראצענט האבן אידן אין קאנט און אין זיינע שטעט?

15. ווי זיינען פארנעשטעלט אין ליטע און ווייס־רוסלאנד די ליטווינער און די ווייס־רוסן: אין גאנצן קאנט און אין די שטעט?

16. מיט וואס דערקלערט זיך די שוואכקייט פון די ליטווינער און ווייס־רוסן?

17. אין וואס באשטייט די שוואכקייט פון די גרויס־רוסן און פון די פאלאקן אין די שטעט פון ליטע און ווייס־רוסלאנד?

18. וואסערע פאקטארן פארשטארקן די פאזיציעס פון דער אידישער מערהייט אין די שטעט פון ליטע און ווייס־רוסלאנד?

19. אין וואסערע גובערניעס פון ליטע און ווייס־רוסלאנד האבן די אידן די גרעסטע מערהייט?

20. וואס פאר א פראצענט איינוואוינער האבן די פאלאקן אין די שטעט פון פוילן?

21. וואס פאר א פראצענט האבן אידן אין די שטעט פון פוילן?

22. אין וויפיל גובערניעס פון פוילן האבן די אידן אין די שטעט: אן אבסאלוטע מערהייט? א רעלאטיווע מערהייט?

23. אין וויפיל גובערניעס האבן די פאלאקן אין די שטעט פון פוילן: אן אבסאלוטע מערהייט? א רעלאטיווע מערהייט?

24. וויפיל הויפט־נאציעס וואוינען אין די שטעט פון אוקראינע?

25. ווי טיילן זיך די הויפט־נאציעס אין די שטעט פון אוקראינע?

26. וואס פאר א פראצענט האבן גרויס־רוסן אין אוקראינע: אין גאנצן קאנט און אין די שטעט?

27. וואס פאר א פראצענט האבן פאלאקן אין אוקראינע: אין גאנצן קאנט און אין די שטעט?

28. וואס פאר א פראצענט האבן אידן אין אוקראינע: אין גאנצן קאנט
און אין די שטעט?

29. אין וויפיל גובערניעס פון אוקראינע האבן אין די שטעט אן אבסאלוטע
מערהייט: די אידן? די גרויס־רוסן? די אוקראינער?

30. אין וויפיל גובערניעס פון אוקראינע האבן אין די שטעט א רעלאטיווע
מערהייט: די אידן? די גרויס־רוסן? די אוקראינער?